

Kvalitetsmål för Källskolan Brunna åk F-5 + Fritidsh, lå 2014-2015

- Fullfölja den pedagogiska utvecklingen för fritidshemmet
- Hur anpassar vi Källskolan Brunna för en växande verksamhet?
- Fortsätta att utveckla skoldelen, i samarbete med fritidshemmet, utifrån relationsbaserad, flexibel och lösningsinriktad pedagogik och elevvård.

Dessa frågor mejslades fram under en konferensdag på Gällöfsta i juni 2014.

Kvalitetsredovisning för Källskolan Brunna åk F-5, lå 2014-2015

Vid motsvarande konferens på Gällöfsta i juni 2015 utvärderades kvalitetsmålen för lå 2014-2015.

- Den pedagogiska utvecklingen på fritids tog fart under året. Slöjd och musik för 6-åringar. Läxhjälp, specialpedagogik och lärande över huvud taget kom under året att bli ett etablerat spår också på fritidshemmet, upp till fyra dagar per vecka. Genom att verksamheten sköttes så väl, den personal som friställdes för detta uppdrag fick full uppbackning i personalteamet och kunde prioritera uppgiften, kom den att uppskattas mycket av såväl elever som föräldrar. Att läxor och svårsmält pedagogik löses på ett lekfullt sätt på eftermiddagarna på fritids, frivilligt, har under året gjort att positionerna för ett lustfyllt lärande ordentligt flyttats fram på Källskolan. Lustfyllt lärande är annars ett utvecklingsområde, speciellt på vår äldredel, åk 6-9. En orsak till det är möjligen att vi ordentligt satt ner foten och sagt "nej tack" till flumpedagogik och tagit strid mot idén att elevens ansvar och inflytande ska uppfattas som att man ska uppmuntras som elev att välja minsta möjliga utmaning runt sitt lärande. (Jmf bifogad artikel från Skolverket, nedan.) På högstadiet har därför ytorna krympts för möjligheten att "lyssna på sitt hjärta och välja lättaste vägen". Genom att då, "på motsatta sidan av myntet" i klasserna F-5 erbjuda ett rikt utbud av pedagogik på fritidshemmet grundlägger vi att större utmaningar och högre ribbor endast kan antas och klaras om disciplin och lustfyllt lärande går hand i hand. Roligt att ana att "fritids" och de yngre årskurserna i Källskolan kan komma att bli marknadsledande för den pedagogiska utvecklingen på hela skolan.
- Från att tidigare Källskolan krympt och krympt gällde växa och växa under lå 2014-2015. Personalen visade stor förmåga till flexibilitet och gjorde ett storartat arbete med ständigt nya elever. Troligen var det mycket avgörande att detta var ett prioriterat område inför lå för att lyckas så väl med integreringen av nya elever.
- Genom att fortsätta utveckla Källskolans modell runt betoning på relationer, kommunikation och lösningsinriktat arbetssätt kunde dels skola och fritids klara av den starka elevtillströmningen till den lilla skolbyggnaden och dels arbeta vidare mot god måluppfyllelse för både gamla och nya elever. Genom att skolan satsat på ett socialt team som har uppgiften att backa upp lärarna i deras lärande och fostrande gärning, kan lärarna mer fokusera på lärprocessen. Det sociala teamet, som precis som lärarteamet, leds av rektor

består dessutom av kurator, skolsköterska, resurspedagoger och elevassistenter. Fritidshemmet har också en bra mix av pedagogik, lek och social träning.

Rokader är något som vi ständigt tränar på. I första hand ges läraren alltid understöd att lösa socialt uppkomna situationer under lektionstid, genom att någon från den sociala sektorn på skolan kopplas in, allt för att den totala undervisningssituationen inte ska störas. Ibland kan avancerade mönster på kort tid skapas, mönster eller skyddsnet som består av en hel rad snabba och distinkta positionsbyten. Genom att ständigt träna på, i teori och praktik, att kunna göra dessa konstruktiva och sofistikerade rokader krävs såväl starkt strukturmedvetande och stor flexibilitet hos samtliga inblandade. Lå 2014-15 lyftes detta upp som ett prioriterat utvecklingsområde på Källskolan Brunna och inför lå 2015-16 känner personalen stor tillförsikt att kunna fortsätta på den inslagna vägen.

Bilaga från Skolverkets hemsida, jmf utvärderingspunkt 1, ovan:

Vilka möjligheter och risker finns med elevinflytande?

Om elever upplever reellt inflytande över undervisningens innehåll och hur den utförs har det visat att de lär sig mer, blir mer engagerade och tar mer ansvar. Hur undervisningen organiseras har dessutom inte bara betydelse för elevers inflytande i skolan.

Genom att öva sig att delta för att agera för inflytande är eleven mer förberedd att agera för inflytande i kommande arbets- och föreningsliv. Det vill säga, det är troligt att en elev som lärt sig former för inflytande har lättare att organisera sitt arbete utifrån dessa former även i framtiden.

1.1 Eget ansvar kan förstärka sociala klyftor

Inflytande och ansvar kan också innebära risker. De senaste decenniernas decentralisering och utbildningsreformer har inneburit en ansvarsförskjutning där det förutsätts att elever kan och vill ta ansvar, vara flexibla och initiativrika.

I klassrummet innebär detta ofta att elever ställs inför en mängd val som kan medföra konsekvenser som lärare kanske inte förväntat sig. När verksamheter erbjuder elever valfrihet och personliga val skapas en oreflektad social reproduktion och selektion grundat på elevers kulturella och sociala kapital.

Många elevers val är helt enkelt kontraproduktiva. Exempel på det är när elever väljer enklare matematikuppgifter än vad de egentligen skulle kunna klara av. Valet handlar då snarare om att få uppgiften gjord så snabbt som möjligt, istället för att välja uppgifter för att skaffa sig höga betyg och därmed skolframgångar. Kraven på utmaningar uteblir.

Ansvarsförskjutningen och med den valfriheten, förstärker snarare de sociala skillnaderna än utjämnar dem. Tilltron till individens valfrihet har med andra ord inte inneburit någon större förändring för elevers möjligheter till framtida livschanser. Det har istället inneburit en förskjutning av lärandets resurser från resurssvaga till resursstarka grupper trots en retorik om en mer kreativ skola som skall verka i motsatt riktning mot social inkludering och lust att lära.

1.2 Individers val är inte isolerade

Inflytande förknippas ibland med individualisering, och en uppfattning om att maximalt inflytande innebär maximal anpassning till individens behov. Det är dock viktigt att komma ihåg att en individs inflytande och val ovillkorligen påverkar andra individers möjligheter att göra val. Därmed finns risk att undervisning anpassas och individualiseras utifrån dem som hörs och har resurser för att agera för inflytande, medan de som saknar detta marginaliseras.

En alltför starkt individualiserad undervisning är också svår att hantera inom en skola med snäva ekonomiska ramar och stora elevgrupper. Vid ett sådant sätt att undervisa är det lätt att lärarens tid inte räcker till och då finns risk att främst de elever som vet hur de ska navigera för att få lärarens uppmärksamhet får inflytande.

I en studie i gymnasieskolan efterfrågade elever som hade svårt att göra sin röst hörd, och som därmed inte fick så mycket lärartid vid individuella uppgifter, fler gemensamma genomgångar. Därmed menade de att lärartiden skulle fördelas mer rättvist. Men i och med att eleverna hade svårt att göra sin röst hörd hade de svårt att påverka och under läsåret som studien pågick förändrades inte undervisningen efter deras önskemål.

1.3 Elevinflytande kan leda till marginalisering

I gymnasieskolan uppges elever vid yrkesförberedande program ha större möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och form än elever vid studieförberedande program.

Samtidigt visar nya studier att yrkes elevernas synbart större inflytande främst handlar om att förhandla bort studietid och dra ner på kraven i skolan. Däremot hade de betydligt svårare att vinna gehör när de ville få ut mer av sin utbildning. Det närmast motsatta gällde vid de studieförberedande programmen.

Här kan elevernas inflytande te sig kontraproduktivt, då många yrken idag kräver traditionellt "teoretiska" kunskaper och för att behörighetskraven för flera kvinnodominerade yrken idag ligger på högskolenivå.

Detta visar på vikten av att analysera elevers inflytandeförsök för att fundera över frågor vem som egentligen får inflytande över vad och varför. Risken är annars att det som ser ut som inflytande för några elevgrupper istället handlar om att befästa sin låga position i skolan och senare i samhället.

Tillfrågade experter: Marianne Dovemark, universitetslektor vid institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet, Per-Åke Rosvall, Högskolan i Borås och Carina Hjelmér, universitetsadjunkt vid institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet.

Senast granskad: 2013-04-05 Innehållsansvar: [Utvecklingsavdelningen](#), Skolverket